

یادداشتی درباره جوابیه «همکاران رادیو همبستگی»

همکاران رادیو همبستگی،

پاسخ شما به یادداشت اعتراضییم را امروز ۳۱ دسامبر ۲۰۱۹ (برابر با دهم دی ماه ۱۳۹۸) یعنی در فردای پخش علنی آن در تارنمای *اخبار روز* مورخ ۳۰ دسامبر ۲۰۱۹ دریافت کردم. نوشته اید که «نامه اعتراضی شما به همراه جوابیه ما در سایت درج خواهد شد.» اگر قصد شما برآستی چنین بود میتوانستید این کار را در آخرین برنامه رادیویی تان به تاریخ شنبه ۲۸ دسامبر بانجام رسانید که چنین نکردید. حتی طی ایمیلی به تاریخ ۲۵ دسامبر در پاسخ به تقاضایم برای پاسخگویی به اعتراضیه ام حداکثر تا تاریخ شنبه ۲۸ دسامبر ۲۰۱۹ نوشتید: «یادداشت اعتراضی ات خطاب به گردانندگان رادیو همبستگی دریافت شد. برای پاسخ باید آن را در جلسه همکاران رادیو مطرح و تصمیم گیری بکنیم. در اولین فرصت بعد از تعطیلات سال نو نظرم را خواهیم فرستاد.» گویا انتشار علنی نامه من در تاریخ ۳۰ دسامبر ۲۰۱۹ موجبات پاسخگویی شما را پیش از به پایان رسیدن تعطیلات فراهم آورد. اکنون با توجه به انتشار بیرونی اعتراضیه ام گویا قصدتان اساسا انتشار جوابیه خودتان است تا یادداشت اعتراضی من! امیدوارم لااقل ملاحظات کنونی ام را بر جوابیه اتان به چاپ برسانید تا مجدا ناگزیر از چاپ آن در رسانه های دیگر نباشم.

و اما درباره پاسختان باید بگویم که بسیار دور از انتظار و باعث تاسف است به دلایل متعدد. نخست آن که مدعی شده اید: «شما بدون مقدمه در غیاب بهروز فراهانی شروع به نقد نظرات او کردید و با وجود تذکر سعید افشار، مجری برنامه، به نقد نظرات او ادامه دادید و حتی پس از پایان برنامه به پیشنهاد حذف بخشی از این برنامه که مربوط به بهروز فراهانی بود جواب منفی دادید.» این اظهارات دروغ و بی اخلاقی محض است. آقای افشار نه تنها هرگز در طول گفتگو تذکری مبنی بر عدم نقد نظرات بهروز فراهانی به این جانب نداد بلکه هرگز پس از پایان برنامه نیز پیشنهاد حذف بخشی از گفتگو را که مربوط به نقد بهروز فراهانی باشد را به من نداد تا من آن را رد کرده باشم. تعیین صحت و سقم دعاوی شما نیز بسیار ساده است: لطف کنید دعاوی خود را مستند سازید. دوا دعا کرده اید: ۱) مدعی شده اید که آقای افشار در حین گفتگو به من تذکر داده بود که از نقد نقطه نظرات همکاران در غیاب وی پرهیز کنم. تمام گفتگوی من و آقای افشار مضبوط است. استدعا میکنم بخش مربوطه را -اگر آن طوری که مدعی هستید وجود دارد- پخش کنید «تا سیه روی شود هر که در او غش باشد». ۲) تقاضا می کنم متن ایمیلی را که پس از ضبط برنامه ارسال داشته بودید و در آن تقاضا کرده بودید که بخش نقد من بر نظرات آقای فراهانی حذف شود و نیز پاسخ منفی مرا به این تقاضا به چاپ برسانید تا باز «سیه روی شود هر که در او غش باشد». یادآور میشوم که برنامه مزبور در تاریخ ۲۵ نوامبر ضبط شد. در همان گفتگو مقدماتا با من مصاحبه ای درباره «ریشه های اعتراض و شورش مردم به گرانی بهای بنزین» صورت گرفت که می باید در اسرع وقت یعنی در تاریخ شنبه ۳۰ نوامبر از *رادیو همبستگی* پخش می شد. حال آن که پخش مصاحبه درباره نئولیبرالیسم به یک یا دو هفته بعد موکول شد. که سرانجام در تاریخ ۱۴ دسامبر پخش گردید. در فاصله ۲۵ نوامبر تا ۱۴ دسامبر نه کتبا و نه شفاه از جانب آقای افشار ویا دیگر همکاران رادیو با من تماسی درخصوص حذف نقد بر اظهارات آقای فراهانی گرفته نشد.

برای آن که نشان دهم تا چه اندازه هر دو دعوی تان خلاف واقع است یادآور می شوم که پیشنهاد ضبط برنامه ای درباره تاریخچه و مفهوم نئولیبرالیسم از جانب من به آقای افشار توصیه شد. انگیزه من از همان ابتدا- چنان که آن را به صراحت با آقای افشار در میان نهاده بودم- اظهارات آقای فراهانی بود در گفتگوی رادیوئییشان با آقای سعید افشار به تاریخ ۳ نوامبر ۲۰۱۹ تحت عنوان «خیزش علیه نئولیبرالیسم از آمریکای

لاتین تا خاورمیانه». این اظهارات نشان از آشفتگی فکری عمیقی داشت که با توجه به فقدان دانش گوینده در حوزه اقتصاد و اصرار وی مبنی بر حقایق بدیهی بطلان ناپذیر به مجموعه ای از بدآموزی ها میانجامید که بویژه به اعتبار چپ و بطریق اولی جدیت رادیو همبستگی لطمه میزد. آقای افشار با وقوف کامل از این موضوع مرا به مصاحبه دعوت کرد. وی **شخصاً کاملاً با طرح این گفتگوی انتقادی و روشنگرانه موافق بود و آن را گام نخست در برگزاری یک مناظره دونفره در رادیو همبستگی می پنداشت و ایداً تصور نمی کرد که پذیرش چنین بحثی از ظرفیت آقای فراهانی خارج باشد.** تنها پس از واکنش سرشار از اهانت و غضب آلود آقای فراهانی بود که چنین بحثی «در غیاب» نامبرده «غیر اخلاقی» نامیده شد. جالب است که در مواردی که پیشتر پای همکاران **رادیو همبستگی** در میان نبود، کلامی از «غیر اخلاقی بودن» نقد در غیاب مولف به میان نیامده بود. یکی از این نمونه نقدها بحث پیرامون انتساب کتاب «حماسه سیاهکل» به حمید اشرف از جانب آقای انوش صالحی بود که در غیاب وی و با حضور جمعی از صاحب نظران سازمان داده شد. بی تردید آقای صالحی می توانست خواهان پاسخگویی باشد. پس چرا آن برنامه از جانب گردانندگان **رادیو همبستگی** «غیر اخلاقی» خوانده نشد؟ آیا تفاوت در «خودی» و «غیر خودی» است؟ همکار **رادیو همبستگی** نباید به چالش کشیده شود اما نقد اندیشه غیر خودی ها بلامانع است؟ اگر چنین است، انتقاد شما بر جمهوری اسلامی چیست؟ چگونه در صدد انکار آن نظام برمی آید؟

مدعی شده اید که «شما اختلافات شخصی تان را منتقل کردید به یک بحث نظری مهم راجع به یک مسئله مهم سیاسی و اجتماعی.» با شما موافقم که موضوع اختلاف من با همکار تان «یک بحث نظری مهم راجع به یک مسئله مهم سیاسی و اجتماعی» است. استدلالات من در نقد **اندیشه** (و نه **شخص** ایشان) روشن و صریح در گفتارم بیان شده است. چنانکه در اعتراضیه ام آورده ام: «نقد من بر گفتار آقای فراهانی خالی از هرگونه شائبه ترور شخصیتی، بی احترامی و هتاک بود. در این مورد خواننده متن حاضر میتواند شخصاً به گفتارم در **رادیو همبستگی** با عنوان «تاریخ و مفهوم نولیبرالیسم» (۱۴ دسامبر ۲۰۱۹) رجوع کند. انتقادات من تنها متوجه مضمون گفتار نامبرده بود و نه شخص وی. داوری من در خصوص فقدان صلاحیت و دانش علمی لازم وی در حوزه اقتصاد بود. برای آن که امکان بحث و گفتگوی دو جانبه با حضور خود ایشان نیز فراهم آید، من در همان گفتار از ایشان برای یک مباحثه علنی دعوت بعمل آوردم.» پس از کدام اختلافات شخصی سخن می گوئید؟

اما بیایید فرض کنیم که درست میگوئید و من دارای «خرده حسابهای» با همکار تان هستم. اما آیا مباحثات من به این «خرده حسابها» اختصاص یافته است؟ اگر چنین است چرا بدفعات محبت کرده از خصلت آموزشی سخنانم تمجید کرده، خواهان برگزاری یکرشته گفتار از جانب من بوده اید؟ اگر من توانسته ام علیرغم «خرده حسابهایم» با همکار تان مرز نقد اندیشه را بانقد شخصی حفظ کنم، آیا این نشان از وسواسم بر روشنگری ندارد؟ اگر غیر از این است لطف کنید بگوئید کدامیک از ردیه های من را باید به چالش کشیدن «شخصیت» همکار تان محسوب کرد؟

اما من مدعیم که همکار تان به وضوح به ترور شخصیتی من مبادرت کرد و به من اهانت نمود. او مرا «بورژوا لیبرال»، «اقتصاددان حشره شناس» نامید. به بهانه اجتناب از «هدر دادن وقت در بحث با یک بورژوا لیبرال منفعل» از زیر یک مناظره علنی شانه خالی کرد. بنابراین او بطور کامل شامل تعریف شما می شود چرا که به جای **نقد نظرات**، به **نقد شخصی** «یابتر بگویم تسویه حساب شخصی روی آورد.»

اما مسئله من در وهله نخست نه او بلکه شماست. شما بجای طرد رفتار غیراخلاقی و موهن همکاران دست وی را برای تخطی از اولیه ترین پرنسیپهای ژورنالیستی و ترویج فرهنگ ضد روشنفکری باز گذاشتید. این امتیازات ویژه را برای همکاران قابل شدید چون یارگیریهای سیاسی را مبنای واکنشان قرار دادید. حداقل وظیفه شما پوزش خواهی بود هر آئینه به یکرشته پرنسیپهای اولیه پایبند میبودید. به همین سبب در اعتراضیه ام نوشتم: «روشن است که مخاطب اصلی من در این یادداشت نه شخص آقای فراهانی، بلکه گردانندگان رادیو همبستگی می باشند. سکوت تاکنونی من به این امید بوده است که این عزیزان خود در صدد اصلاح آن چه انجام گرفت برآیند که پیش از این با راه و روش آن رسانه بیگانه بوده است. اما پس از این سکوت طولانی از ایشان می پرسم: ۱) آیا آوردن نام آقای فراهانی را «غیر اخلاقی» می دانید؟ اگر آری، چرا مانع آن نشدید و گفتگو را در جا قطع نکردید؟ در این صورت چه کسی مسئول این بی اخلاقی است؟ ۲) چرا به آقای فراهانی اجازه اهانت شخصی به من دادید و آن هم یک هفته پس از آن گفتگوی بحث انگیز؟»

اکنون پاسخ را گرفته ام: در دفاع از «خودی ها» از توسل به روشهای غیر اخلاقی منجمله دروغگویی ابائی ندارید. افسوس این نوع رفتار برخاسته از فرهنگ فرقه ای نشان از فرهنگی والاتر از آن چه مورد نکوهش قرار می دهید ندارد. متأسفانه شما نیز همان راهی را برگزیده اید که همه فرقه ها پیش از شما نیز پیموده اند.

مهرداد وهابی

مورخ ۳۱ دسامبر ۲۰۱۹ برابر با دهم دی ماه ۱۳۹۸